

MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 17 februari 2010

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om idrottspolitik på idrottsforum.org](#)[Läs mer om idrottssociologi på idrottsforum.org](#)

En central forskningsmässig aspekt av idrotten är dess roll och funktion i samhället, och den samtida idrottsforskningen tenderar att speciellt fokusera två av idrottens förtjänster, eller i alla fall potentiella förtjänster, i det avseendet, nämligen idrott som underhållning respektive idrottens förändringspotential. Bland recensionerna i denna uppdatering har vi **Hans Lundbergs avhandling** som exempel på den förra inriktningen, och ett exempel på den senare är Anders Östnäs' recension av *Sport Policy and Development: An Introduction* av Daniel Bloyce och Andy Smith (Routledge). Sport development-forskning är på modet idag inom anglosaxisk, och främst engelsk, idrottsforskning med statsvetenskaplig inriktning, med cirka 4.500 träffar på Google Scholar; en stor del av dem tycks vara kopplade till studier av lokal och regional idrottspolitik i bland annat England. Nyligen har forumet recenserat både *Sports Development: Policy, Process and Practice* (Hylton & Bramham, red) och *Management of Sports Development* (Girginov, red). Sports development kan sägas beskriva politiska intentioner, besluts- och genomförandeprocesser, och det konkreta utfallet när det gäller att göra idrotten till en tillgänglig och positiv erfarenhet. Som på många andra områden där public policy ska omsättas i praktisk tillämpning finns också här svårigheterna med att få slutresultatet att överensstämma med de ursprungliga intentionerna. Bloyce och Smith behandlar dessa frågor ingående och heltäckande, utifrån ett antal fallstudier på engelsk botten.

Om det allmännas intresse av idrott

Anders Östnäs

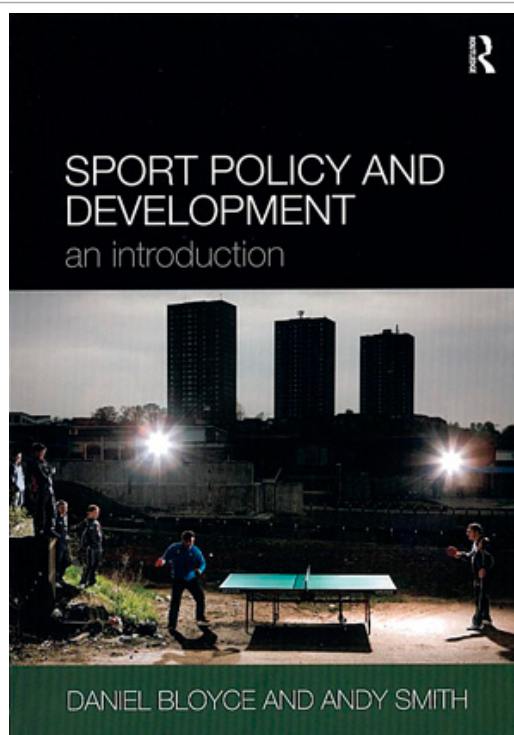
Nordic Evaluation Group, NORDEG

Daniel Bloyce & Andy Smith
Sport Policy and Development: An Introduction
212 sidor, hft.
Abingdon, Oxon: [Routledge](#) 2010
ISBN 978-0-415-40407-5

Bokens innehåll och upplägg

Så här skrev professor Ken Roberts i tidskriften *World Leisure Journal* om denna intressanta bok: "In a context of ever-growing state involvement in sport, here is a much-needed, comprehensive review of sport policy, paying equal attention to policy development, implementation, and the outcomes which, as this book shows, are usually rather different to all the key actors 'intentions.'" Detta kan ses som ett tema i boken: att olika aktörer inom idrottsfältet har intentioner som långt ifrån alltid uppfylls. Den s.k. verkligheten lägger hinder i vägen.

Några huvudfrågor ställs genom hela boken: vad är innebörden i idrottspolitik (sport policy) och varför behöver vi den samt vad är syftet med olika idrottsliga utvecklingsprogram? I stort handlar boken om den komplexa relationen mellan modern idrott, idrottspolitik/idrottsutveckling och olika aspekter av det omgivande samhället. Den bygger på fallstudier genomförda i England under senare år. Fokus är inriktad på fem olika fält, som tas upp i var sina kapitel:

- Skolidrotten/idrottsutbildning
- Social inkludering
- Hälsa
- Elitidrott
- Idrottsliga megahändelser – OS i London 2012

Bokens författare är kanske inte så kända i vårt land, men desto mer välrenommerade i England, USA och Kanada. De är bägge Senior Lecturers knutna till för oss idrottsvetenskapligt välkända Chester Centre for Research into Sport and Society vid universitetet i Chester. De är också redaktörer för International Journal of Sport Policy och således i hög grad skickade för bokuppdraget.

De olika fallstudierna visar tydligt hur idrottspolitiken och idrottsutvecklingen har förändrats över tid och blivit alltmer komplex. Nya aktörer kommer in på arenan med ofta motstridiga intressen och detta påverkar idrottsutvecklingen. Innehållet vilar på en teoretisk bas kallad "figurationell sociologi" med rötterna i sociologen Norbert Elias (1897-1990) civilisationsprocessuella tankegångar. Elias själv beskrev "figurationell sociologi" som en struktur av ömsesidigt orienterade och beroende människor – en sociologi som står nätverkssociologin nära. En annan viktig teoretisk referens är idrottsvetenskapen Eric Dunning, som stod sin läromästare Elias mycket nära. Ett grundläggande begrepp är makt, där olika aktörer dels har olika målinriktningar, dels har olika maktresurser.

Några reflektioner

Innehållet med alla sina fallstudier är helt relaterat till England och det engelska samhället. Det innebär inte att boken är ointressant för svenska läsare, men fallstudierna har knappast någon direkt motsvarighet i Sverige. Den engelska idrottsrörelsen har inte heller samma självständiga roll som den svenska. Det innebär i sin tur inte att den svenska idrottsrörelsen är opåverkad av staten och statliga ingripanden. Framför allt gäller det ekonomi, statliga och kommunala bidrag ett måste för att den svenska idrottsrörelsen ska kunna fortgå och utvecklas. Samtidigt utgör boken en guldgruva för dem som verkligen vill sätta sig in i engelsk idrottspolitik och vilka konsekvenser den kan få. Vad var det som speciellt fängade mitt intresse i boken? Jag ska ta upp två saker.

1. Det var mycket intressant att läsa om social inkludering eller *social inclusion* som mindre handlade om att inkludera funktionshindrade i det omgivande samhället utan i stället tog upp olika projekt i "fattiga bostadsområden" vilka i sin tur syftade till att reducera kriminalitet och utanförskap bland framför allt ungdomen. Ett sådant, vars rykte även har spridit sig till Sverige, är det s.k. Kickz – Goals Thru Football Programme, där 2008 38 fotbollslag, inkluderande 20 Premier League-lag involverade 15.000 ungdomar i programmet med syfte att skapa säkrare, starkare och mer toleranta samhällen genom att utnyttja unga människors potential. Programmet kan ses som en blandning av idrottsaktiviteter, kulturella evenemang, diskussioner kring etik, moral, solidaritet, tolerans och respekt för andra människor tillsammans med olika frivillighetsuppdrag. Grunden är att programmet i första hand ska utformas av de unga, det vill säga baserat på ett underifrånperspektiv. Det ska bli intressant att ta del av projektets långsiktiga konsekvenser vad det lider. Det vore roligt att se något liknande initiativ i Sverige i framtiden. Det finns redan nu antydningar i den riktningen bland annat i form av MFFs engagemang i Rosengård i Malmö, men det saknas ett mer övergripande nationellt program i likhet med Kickz i England.

” *Av stort allmänintresse är kapitlet om arbetet med de kommande olympiska spelen i London 2012 – alltifrån hela ansökningsprocessen till det samtida arbetet och ej att förglömma hur man ska förhålla sig till tiden efter spelen.*

2. Av stort allmänintresse är kapitlet om arbetet med de kommande olympiska spelen i London 2012 – alltifrån hela ansökningsprocessen till det samtida arbetet och ej att förglömma hur man ska förhålla sig till tiden efter spelen. Hur ska man till exempel på ett rimligt sätt använda de anläggningsfaciliteter som färdigställda till OS efter spelens slut? Här har man bland annat dragit lärdom av Manchester Commonwealth Games, som gick av stapeln för några år sedan. Spelens huvudarena i Manchester har idag tagits över av Manchester City. Detta är generellt ett stort problem för alla mega-events. Jag tänker själv på den oerhört kostsamma bobsleighbana, som byggdes inför vinter-OS i Lillehammer 1994 och som idag mest framstår som ett förfallet monument.

Kort sociologisk diskurs

Jag nämnde tidigare att författarna utgick från Elias civilisationsprocessuella teori, där de långa tidsvägarna utgör en utgångspunkt. Här har Elias stora likheter med den franska historiska Annales-skolan med företrädare som Marc Bloch – skolans grundare 1929 – och Fernand Braudel som mer modern uttolkare. Skolbildningen bygger på granskning av ekonomiska, sociala och mentala mönster transformerade över längre tidsperioder (långa vågor). Man kan säga att boken bottnar i Elias civilisationsteori, men med tydlig fokus på figurationell sociologi, där interventioner spelar stor roll och där, som nämnts, makt, maktresurser och skilda målsättningar skapar ett otydligt

och komplext scenario. Idrottspolitik grundar sig på politiska maktbärares syn på idrotten ofta relaterat till kortsiktiga mål, medan interventioner av olika slag bör ses i ett mer långsiktigt perspektiv. Här finns en tydlig målkonflikt. Det påminner mig om ett projekt som jag var inblandad i som utvärderare för några år sedan – Idrott över Sundet – ett EU-baserat integrationsprojekt som bland annat syftade till att förena Skåneidrotten med idrotten i Köpenhamnsregionen. Här fanns en konflikt inbyggd i hela projektet – projektets kortsiktiga mål mycket baserat på ekonomi och grundtankens mer långsiktiga inriktning. Rom byggdes inte på en dag och integration tar tid!

Beträffande Elias tankegångar erinrar jag mig Göran Patrikssons första bok kring idrottens historia ur sociologisk belysning från 1973. Han har en avslutande sociologisk diskurs kring våldets utbredning inom idrotten utifrån Elias mentalitetshistoria. Han kom fram till att dagens idrott är mer disciplinerad och mindre våldsam än till exempel den engelska gatufotbollen under 1300-talet beroende på att samhällets institutionalisering och sociala kontroll gradvis har ökat. Samtidigt får man inte glömma att vissa idrotter idag medför större skaderisker än för 50 år sedan. Ett sådant exempel är gymnastiken där utövarnas våghalsighet och de ökade svårighetsgraderna vid hopp kan medföra invaliditet för livet, om man kommer fel. Som handikappidrottsforskare vet jag att vissa idrotter som just gymnastik, ridning, motorsport, men även ishockey ligger högt på listan över ryggmärgsskador.

En annan minnesbild från 1970-talets sociologi dyker upp i form av professor Harald Swedners då berömda ”förändringssnurra” med stegen målinriktning – metoder – förankring hos målgruppen – aktion – utvärdering följd av ny målinriktning, etc. Även här handlar förändringsarbetet – att förändra livsvillkoren för de svagare i samhället – om interventioner utifrån ett underifrånperspektiv med kontinuerliga målinriktningar och utvärderingar. Grundvalen var dåtidens populära samhällsorienterade aktionsforskningsprogram med kända projekt som följde: Rosengårdsprojektet, Östergård-Österhus (Kirsebergsområdet i Malmö), Kroksbäckprojektet (område i Malmö), där Swedner var projektledare. Då han dessutom var min handledare fanns även jag med i projekten på ett hörn. I Stockholm fanns motsvarande projekt som bland annat ”Krukis-projektet” och Aspudden-projektet. Ansatserna från dessa 1970-talsprojekt påminner i viss mån om de interventioner som föredras i Bloyce & Smiths bok.

Eftersom maktbegreppet är centralt i både boken och aktionsforskning kommer jag under läsningen att tänka på den finala maktteorin med rötter i utbytesteoretiska resonemang. Här agerar olika aktörer i ett komplicerat nätverk på samma maktarena, där man måste ta hänsyn till varandras maktresurser. För att långsiktigt nå sitt mål måste man kompromissa med andra aktörer med andra målsättningar. Det handlar om förhandlingar – att ge och ta och att tänka strategiskt rationellt. Detta är typiskt för den politiska maktarenan likaväl som den idrottspolitiska arenan. Det tar boken upp på ett intresseväckande sätt.

Avslutning

Som väl framkommit ovan är detta en mycket intressant bok som ger upphov till omfattande reflektioner och minnesbilder. För en sociolog är det välgörande att få läsa en bok om idrott baserad på sociologisk grund. Ämnet idrottsociologi utgör utomlands en viktig gren av det idrottsvetenskapliga trädet, medan vi idrottsociologer är försvinnande få i Sverige. Å andra sidan ingår sociologiska tankegångar som viktiga teoretiska grunder inom den dominerande idrottsvetenskapliga riktningen i Sverige – idrottspedagogiken. Här har bland annat sociologerna Bourdieu, Habermas, Giddens och Foucault betytt mycket tillsammans med äldre klassiker som Marx, Weber och Durkheim.

Avslutningsvis ska det sägas att boken utgör kompakt läsning, så den är knappast lättläst. Men läsningen ger utdelning om man har tålamod. För den som är intresserad av idrottsutveckling och idrottspolitik i England är den en guldgruva. Målgruppen är bred: idrottspolitiker, lärare och studenter inom akademien samt naturligtvis andra intresserade av engelsk idrottspolitik.

© Anders Östnäs 2010.

 [Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se](#)

 [Kjøp boken fra Capris.no](#)

 [Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk](#)

 [Buy this book from Amazon.co.uk](#)

 [Buy this book from Amazon.com](#)